

DNEVNA PRIPREMA ZA VJERONAUČNI SAT

I. OPĆI PODACI O VJERONAUČNOM SATU

Redni broj pripreme:

Datum: 20. 3. 2013.

Škola: Osnovna škola Selnica

Razred: 6.

Odjel: b

Broj učenika:

Vjeroučitelj: Nikola Bistrović

Trajanje vjeronaučnog sata: 45'

Nastavna cjelina: VII. CRKVENI JEZICI I KULTURA

Nastavna jedinica: Crkveno graditeljstvo - *izborna tema*

Ključni pojmovi: *stilovi gradnje, razlike između pojedinih stilova, katedrale i crkve pojedinog stila*

CILJ: Nabrojiti stilove gradnje crkvi kroz povijest i objasniti osnovne razlike između pojedinih stilova

ZADACI:

Obrazovni: Zapamtiti osnove i karakteristike stilova gradnje crkvi kroz povijest

Funkcionalni: Prepoznati veće i poznatije crkvene građevine u Hrvatskoj (Eufrazijeva bazilika, crkva sv. Križa u Ninu, pojedine katedrale...) ili u Europi (Notre Dame, katedrala u Milanu, Barceloni, Beču, bazilike u Rimu...)

Odgojni: Razvijati sposobnosti za uočavanje lijepoga i dobroga oko nas

Metodički sustav: Problemsko – stvaralački

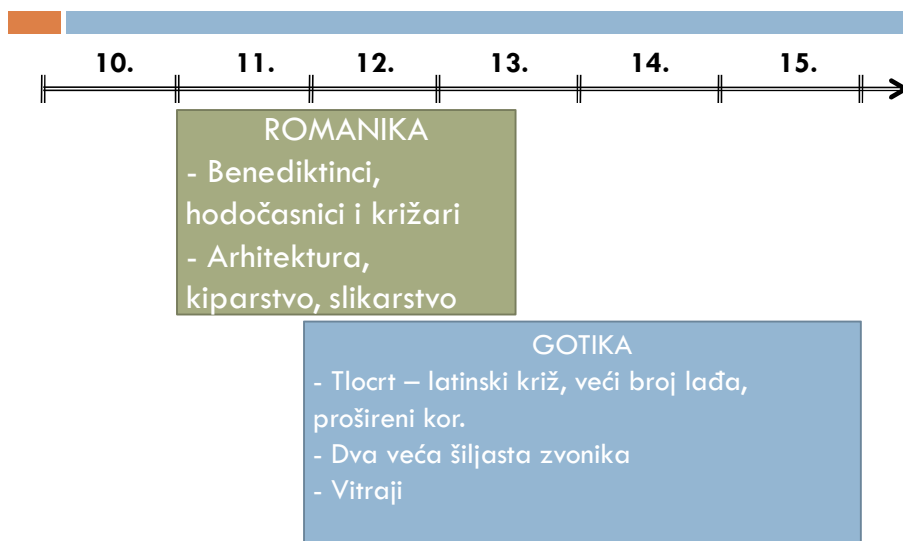
Oblici rada: frontalni, individualni, grupni

Nastavne metode: molitva, pjevanje, razgovor, čitanje i rad na tekstu, grupni rad, pisanje, crtanje.

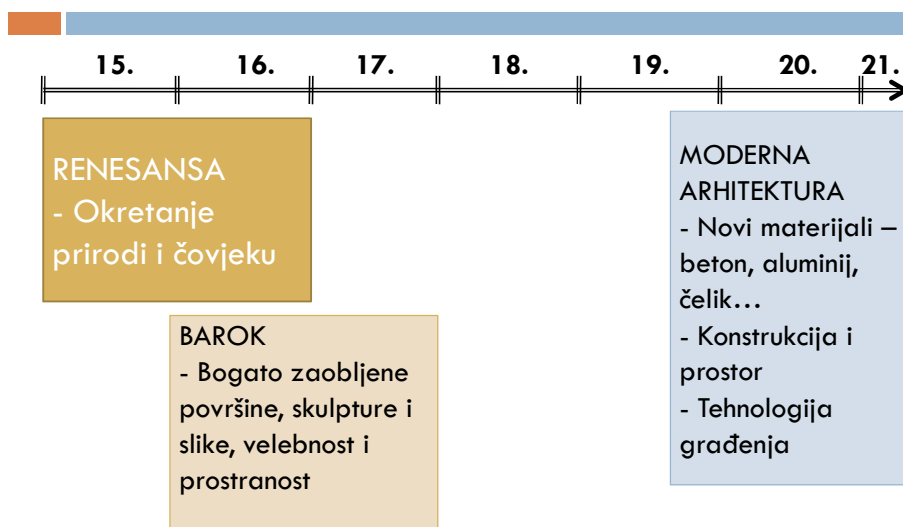
Mediji komuniciranja: PowerPoint prezentacija, vjeronaučni udžbenik *Pozvani na slobodu*, radna bilježnica *Pozvani na slobodu*, bilježnica, radni listići za grupni rad

Plan ploče:

Crkveno graditeljstvo – stilovi gradnje

Crkveno graditeljstvo – stilovi gradnje

Korelacija: povijest

Izvori za pripremanje nastavnika: vjeronaučni udžbenik *Pozvani na slobodu*, *Biblija*, *KKC*, *Teološki rječnik*

Izvori za pripremanje učenika: vjeronaučni udžbenik *Pozvani na slobodu*, radna bilježnica *Pozvani na slobodu*

II. GLOBALNA STRUKTURA SATA

1. Meditativno-molitveni početak
2. Motivacija s najavom teme
3. Stvaranje problemske situacije
4. Izdvajanje i preciziranje problema te naznaka metodičkih uputa i izvora za rješavanje problema
5. Grupno rješavanje problema
6. Priopćavanje rezultata rada, dopune i korekcije tih rezultata
7. Sinteza s aktualizacijom
8. Molitveni završetak

III. TIJEK SATA

1. Meditativno-molitveni početak:

Pjesma: *Uđite s hvalama* (Ps 100)

2. Motivacija s najavom teme

- Ukratko propitivanjem ponavljamo što smo naučili na prošlom satu:

Gdje su se okupljali prvi kršćani? Što su katakombe? Što su u katakombama događalo? Kada se javljaju prve crkve? U kojemu su obliku najčešće građene? Kakve sve crkve postoje? Što se sve nalazi u unutrašnjosti crkve?

- Kada pogledamo crkve izvana onda vidimo da se one uvelike razlikuju. Različitosti među crkvama posljedica su promjena stilova gradnje kroz mnoga stoljeća.

3. Stvaranje problemske situacije

- Svaki učenik odabire jednu fotografiju na str. 90. ili 91.

Treba u bilježnicu napisati što više podataka o crkvi koju je odabrao; npr. Kakvi su zidovi? Kakvi su prozori? Ima li stropova? Kakvi su? Kakvi su lukovi, freske, kipovi, okoliš, boje... Koliko ima svjetla? Zašto si odabrao/odabrala tu fotografiju, što te privuklo? Koju zanimljivost na njoj pronalaziš?...

- Zamolim nekoliko učenika da pročita svoje razmišljanje.
- Uočili smo da se izgled crkvi razlikuje, a sada ćemo vidjeti i zašto.

4. Izdvajanje i preciziranje problema te naznaka metodičkih uputa i izvora za rješavanje problema

Pročitam tekst "Crkveno graditeljstvo" na 90. str. koji će nam reći nešto više o tome, te im ukazujem na slike u udžbeniku koje predstavljaju crkve iz pojedinih graditeljskih epoha.

Nakon toga podijelim učenike u 5 skupina i podijelim im radne listiće na kojima je naveden zadatak njihove skupine.

5. Grupno rješavanje problema

Trebaju otvoriti udžbenike na str. 117. - 120. te ovisno kojoj skupini pripadaju, pročitati navedeni tekst, proanalizirati priložene fotografije i odgovoriti na pitanja o stilu i razdoblju građenja, kako bi ih mogli iznijeti.

6. Priopćavanje rezultata rada, dopune i korekcije tih rezultata

Učenici iznose rezultate rada u grupama. Iznesene rezultate po potrebi dopunjujem, korigiram te pomoću PowerPoint prezentacije naglašavam što je najvažnije i pokazujem primjere stilova građenja na fotografijama crkvi i katedrala.

7. Sinteza s aktualizacijom

Nakon vašeg izlaganja upoznali smo osnove i karakteristike stilova gradnje crkvi kroz povijest. Ukratko ćemo si crtom vremena zapisati najvažnije podatke o njima.

Kako bismo utvrdili i ponovili današnje gradivo rješavamo zadatke u radnoj bilježnici na str. 82. i 83., dok će zadatak 4. na str. 84. biti za domaću zadaću.

8. Molitveni završetak:

Slava Ocu...

IV. KRITIČKI OSVRT

Romanika

Romanika. Stil u europskoj umjetnosti na području zapadnoga kršćanskog svijeta 1000.-1250. nastaje kao simbioza antičke i ranokršćanske umjetnosti i rustikalnoga shvaćanja novonastalih naroda (Nijemci, Francuzi, Talijani); njezini su širitelji ponajprije benediktinci (neki su je zvali *benediktinska umjetnost*), a potom hodočasnici i križari. U crkvenoj umjetnosti romanika je svoj izraz našla ponajprije u arhitekturi (katedrale), kiparstvu (prvi put poslije antike javlja se osjećaj za plastičnost), slikarstvu (ciklusi fresaka, slikana raspela, ikone), primijenjenoj umjetnosti (korske klupe, obredni predmeti, relikvijari, iluminacije). U crkvenome graditeljstvu zadržan je tlocrtni raspored ranokršćanske bazilike; građevine uglavnom imaju oblik latinskoga križa sa zrakastim kapelama ili trima apsidama. U romaničkom stilu podignute su poznate katedrale u Njemačkoj (Münster, Mainz, Worms, Augsburg), Italiji (Milano, Verona, Venecija, Monreale), Engleskoj (Durham, Winchester, Canterbury). U hrvatskoj sakralnoj umjetnosti romanika je zastupljena reprezentativnim spomenicima, posebno na jadranskoj obali: Zadar (katedrala, crkva sv. Krševana, zvonik crkve sv. Marije), Rab (katedrala, zvonici crkava sv. Ivana i sv. Andrije), Krk (katedrala), Split (Gospa od Zvonika), Trogir i Senj (dijelovi katedrala).

Opci religijski leksikon, str. 820.

Pročitajte tekst pod naslovom "Romanika", na str. 117. proanalizirajte fotografije.

Odgovorite na pitanja;

1. Kada i gdje se pojavljuje romanika?
2. Tko su njezini širitelji?
3. Na koja područja umjetnosti se odnosi stil romanike?
4. Koje su glavne karakteristike romanike?
5. Koje su najpoznatije crkve sagrađene u stilu romanike u Europi, a koje u Hrvatskoj?

Gotika

Gotika. Stilsko razdoblje u srednjovjekovnoj umjetnosti na području zapadnoga kršćanskog svijeta od 12. do 15. st. Nastala je u Francuskoj, odakle se proširila po ostalim katoličkim zemljama. U crkvenoj umjetnosti gotika je našla svoj izraz poglavito u arhitekturi (katedrale), ali i u kiparstvu, slikarstvu (freske, vitraji), umjetničkomu obrtu (relikvijari, pokaznice, oltari, korske klupe) i iluminaciji (misali). U gotičkome stilu podignute su poznate katedrale u Francuskoj (St. Denis, Pariz, Chartres, Reims, Strasbourg), Njemačkoj (Köln, Münster, Trier, Ulm), Engleskoj (York, Westminsterka opatija), Italiji (Milano). U Hrvatskoj su u gotičkome stilu građene zagrebačka katedrala, crkva sv. Marka u Zagrebu i dr. Tlocrt je gotičkih katedrala latinski križ, obogaćen većim brojem lađa, proširenim korom i vijencem radijalnih kapela. Na pročelju katedrale obično su dva visoka šiljata zvonika, a portali su ukrašeni skulpturama i reljefima. U gotičkim katedralama prevladava slikanje na staklu (vitraji i rozete) s biblijskim motivima. Prema R. Ottu gotika je najsugestivniji iskaz svetoga u kršćanskoj umjetnosti.

Opći religijski leksikon, str. 295-296.

Pročitajte tekst pod naslovom "Gotika", na str. 118. proanalizirajte fotografije.

Odgovorite na pitanja;

1. Kada i gdje se pojavljuje gotika?
2. Na koja područja umjetnosti se odnosi stil gotike?
3. Koje su glavne karakteristike gotike?
4. Koje su najpoznatije crkve sagrađene u gotičkom stilu u Europi, a koje u Hrvatskoj?

Renesansa

Renesansa. Stilsko razdoblje u europskoj umjetnosti 15. i 16. stoljeća koje obilježava antička estetika te univerzalnost; jednako i kulturna epoha koja je napuštanjem zamjenom bitnih i pojavnih oblika srednjovjekovnoga duha pomogla odrediti svjetonazor i način života novoga doba. Njezino određenje, početak te osobito odnos prema kršćanstvu i Crkvi još su uvijek sporni. U duhovnopovijesnome smislu renesansa znači napuštanje zatvorenosti i sigurnosti univerzalističkoga svjetonazora 14. st. i obnovu kroz način života koji se više okreće ovostranosti, priroci, a prije svega čovjeku; nositelj te duhovne sekularizacije je humanizam. Pobuđuje se interes za antiku i grčku književnost, osobito za Platona i neoplatonizam, te u vezi s tim za mistični pokret. Grčki filozofi i sibile izjednačuju se s prorocima, a antički kultovi poprimaju oblike pučkoga vjeronovanja. S druge strane zadržavaju se visoki običaji posvećena života, karitativnoga djelovanja i vjernosti Crkvi. Premda su nositelji gradnje po prvi put postale i svjetovne vlasti (Sforza, Medici, Gonzaga), posebnu potporu renesansnoj umjetnosti daju pape (Nikola V., Pio II., Siksto IV., Julije II., Leon X.). U svojim temeljnim oblicima renesansa je nastala u Italiji; ubrzo se širila Europom, osobito preko humanističkih krugova i dvorova. U arhitekturi, koju obilježava centralni prostor smirenih proporcija, glavni su zastupnici L.B. Alberti, F. Brunelleschi i A. Palladio. U hrvatskoj umjetnosti renesansa je ostavila nekoliko iznimnih djela (šibenska katedrala, pročelje hvarske katedrale, kapela bl. Ivana Ursinija u Trogiru) i mnoga svjetski poznata imena (Juraj Dalmatinac, J. Čulinović, C. Medović, I. Duknović, J. Klović).

Opći religijski leksikon, str. 807-808.

Pročitajte tekst pod naslovom "Renesansa", na str. 118. proanalizirajte fotografije.

Odgovorite na pitanja;

1. Kada i gdje se pojavljuje renesansa?
2. Što znači renesansa u dohovnopovijesnom smislu?
3. Tko daje posebnu potporu renesansnoj umjetnosti?
4. Koje su glavne karakteristike arhitekture u renesansi?
5. Koje su najpoznatije crkve sagrađene u stilu renesanse u Hrvatskoj?

Barok

Barok. Stilsko razdoblje u europskoj umjetnosti koje slijedi nakon renesanse i traje od druge polovine 16. st., pa do pojave klasicizma potkraj 17. st. Naziv najvjerojatnije potječe od port. izraza *barroco* za nepravilan i krupan biser. Tri su kulturne značajke potaknule stvaranje baroknoga stila i svjetonazora: umjetnička reakcija na red i simetriju renesanse, potrebe europskih vladara da se umjetnošću velebna i raskošna stila uzvisi njihova vlast, te namjera katoličke obnove (16./17. st.) da se sjajem i bogatstvom crkvene umjetnosti suprotstavi protestantizmu. Barokna arhitektura na nov način kombinira renesansne sastavnice, zamjenjujući ravne površine bogato zaobljenima, a skulptura i slika postaju važnim dijelom gradnje, stvarajući iluziju velebnosti i prostornosti. Jedno od obilježja barokne arhitekture su i prostrani vrtovi urešeni fontanama, vodopadima i terasama, poput onoga u Versaillesu.

Veliki škotski leksikon, str. 89-90

Pročitajte tekst pod naslovom "Barok", na str. 119. proanalizirajte fotografije.

Odgovorite na pitanja;

1. Kada se pojavljuje barok?
2. Što znači izraz *barroco* (*baroko*)?
3. Koje su glavne karakteristike baroka?
4. Koje su najpoznatije crkve sagrađene u baroknom stilu u Europi?
